

POKROK ZÁPADU

PUBLISHED WEEKLY

Entered at the Post Office at Omaha, Neb., as second class mail matter.

Published by Pokrok Publishing Co., 1309—1311 Howard St.—Tel. 2913

Subscription by mail — \$1.00 per year.

Vydává: Vydavatelská Spol. Pokroku
VÁC. BUREŠ, ředitel.
1309—1311 Howard ul. — Telefon 2913.

Předplatné \$1.00 na rok.
Do Čech \$2.00 na rok.

Adresujte jednoduše

POKROK ZÁPADU
OMAHA, NEB.

Omaha, Neb., 20. února 1907.

Z Prahy došla nás zpráva, že v tamních literárních kruzích veliký rozruch způsobila návštěva sekretáře Nobelovy ceny Jenseena u básníka Jaroslava Vrchlického. Mluví se vážně o tom, že Jaroslav Vrchlický dostane Nobelovu cenu příští rok. Jenseen je nadšeným čtenářem básníka Vrchlického a napsal o něm velice pěknou studii.

Již v příštím čísle počneme o tiskovatví dva zajímavé, nové romány, které četnost naše zajisté radostně uvítá a se zájmem čísti bude od první až do poslední řádky. Jsme plně přesvědčeni, že tentokrát volba naše byla šťastnou. Je to v první řadě román "BLUDNÉ DUŠE" od miláčka českého čtenářstva, Václava Beneše-Třebízského. Bludné duše jsou bez odporu nejlepší prací klecanského povídkáře. Prvně otiskány byly ve Vlkově "Osvětě" v Praze a v knize dočkaly se několika vydání. Bludnými dušemi nazval Třebízský rozprávěcí českých knih, jež potulovaly se z dědiny do dědiny, pokradmo, nenápadně, poněvadž veřejně nemohli. Třebízský mistrně vykreslil v přítomném románu postavu starého Refundy, bludné duše, upřímného Čecha, o kterém slyšeli vyprávěti od svého otce, starého písmáka. Nebude zajisté z místa, zmíníme-li se, jakým způsobem povstal tento román. Jeden z přátel Třebízského vypráví o tom následovně: "Byli jsme jednou na procházce u Přemyslavského háje, a když vyšli jsme na vysokou tamní planinu, objevil se našemu zraku ohromný balvan uprostřed pole. Neznaje tuto končinu, podivil jsem se tomu zjevu: "A, kde se tu vzal bludivec?" — "Cože pravíte? To že je bludivec?" řekl Beneš. Nyní se zaměřel a po chvíli řekl: "Takových bludivců je mezi námi dost a bývalo jich ještě více." Než jsme došli domů, měl již postavu šlechtického Refundy utvořenu a dle něho nazval román, ježž kolem postavy jeho utvořil, "Bludivec." Později název ten změnil na "Bludné duše." A mimo Refundy je ještě velké množství zajímavých postav v tomto románě. Všechny líčeny jsou mistrně, jak jen dovedlo líčiti péro nesmrtného Třebízského. — Druhým románem, který současně bude otiskován, bude "PÁTER VOJTĚCH" od Jana Klecandy. Práce oblíbeného tohoto spisovatele, které jsme až dosud přinesli, získaly si dokonale přízeň našeho čtenářstva. Ba čtenáři sami si vyžádali, abychom opět v brzkou přinesli novou práci od spisovatele románů "Pod tíhou práce" a "Starý hřích." Rádi vyhovujeme tomuto přání a radost čítme nad ním. Jsme potěšeni, že čtenářstvo naše dovede ocenití dobrou práci a rádo odříká se četby nezdramé, vypočítané na lacinou sensaci a lehký vkus. Ti čtenáři, kteří se zájmem četli oba dříve otiskované Klecandovy romány, zajisté uvítají nový jeho román s povídkami. Tim spíše, že přítomná práce je jednou z nej-

zdařilejších a soustředují se v ní všechny výtečné vlastnosti Klecandovy tvorby. Děj vzat je z českého, vesnického života a tím spíše nalezne cestu k českým srdcím. Právem napsal o Klecandovi kterýsi kritik, že tvorba jeho má hluboké, české jádro, že to není chmýří, které vítr mody rozfoukne. Že nenajde se četba jiná, kterou každý může s čistým svědomím vřele doporučiti.

Pátý všesokolský slet v Praze bude jistě událostí, o které s úctou mluvíti bude i cizina. Bude to několik svátečních dnů, jakých dosud nebylo a na které účastníci vzpomínati budou dlouho a dlouho. Celá česká veřejnost ve staré vlasti podílí se na přípravách k velkolepému svátku Sokolstva. Bude to ukázka naší síly a moci a již dnes můžeme směle říci, že zdařilá. Dosud ve svěží paměti máme scény ze čtvrtého sletu všesokolského, na který cizina hleděla s úžasem a který nemalo přispěl k dobrému zvuku českého jména. A letos na slet chystají se zajetí i naši, česko-američtí borci. A všichni těší se na upřímně, jak možno souditi z četných projevů, tu a tam po česko-amerických listech roztroušených. Slavnostní výbor V. sletu všesokolského v Praze poslal v nedávných dnech Sokolstvu americkému pozvání k těm svátečním dnům, jež svědčí o tom, že naši přijati budou ve vlastní srdečnosti a že již všichni se na ně těší. Provolání zní: "Bratrský všemu Sokolstvu pozdrav! — Z usnesení výboru "České Obce Sokolské" zveme Vás k V. sletu všesokolskému, který konati se bude ve dnech 28. června až 1. července t. r. v zlaté slovanské Praze. — Po šesti letech hotovíme se opět vystoupiti ve společném říku na veřejné evi-čístě, abychom před zraky shromážděného národa podali účty z práce své, již podnikáme na jeho rozvoj a povznesení. — Jdouce za tímto jasným, vysokým cílem svým, v němž zřime zabezpečení a utvrzení národního našeho bytí a dalšího pokroku, uznáváme nutnou toho potřebu, abychom podáním ladného a spořádaného obrazu nově do-členěné vyspělosti našeho mužstva, a to v rozměrech největších, upozornili všechny lid opět a opět na snahy své, na jich cíle a záměry i na úspěchy, ježž jsme na poli této národní sebevýchovy již do-čtili. — Chceme vzorným vystoupením tím podati svědectví o stálém postupu věci sokolské a získati jí nové přízně a nových stoupenců v národě našem, jak význam její a konečný cíl zaslouhují. — Ne tedy o planý lesk a hlomoz slavnostní, ale o vydatný čin se jedná, který by především mládeži naší tolikými vlivy neblahými ohrožené ukázal cestu, kterou se má bráti ku dosažení mužně dokonlosti, onoho zdravého podkladu tělesného, z něhož ostatní lidské mohutnosti se vyvíjejí. — K tomu velikému svátku svému zveme i Vás, drazí bratři za oceánem, Vás tu možnou již haluz pně našeho Sokolského, jež nezapomínají ani v daleké cizině vážných povinností svých k národu a vlastní své staré, vážné plní poslání své sokolské a s námi o závod spěje za krásným cílem, jenž nám jest svatým údělem, jemuž patří naše i Vaše služby. — Přijďte s námi projeviti oddanost k věci sokolské, svoji vřelou snahu a horlivou práci na tomto čestném poli našeho národního povznesení, přijďte pokochati se v objeti bartřském a osvěžití se na prsou braché matky, své milované otě-ny, jež uvítá Vás a pozdraví se srdcem roztoženým jako věrné, české syny své. — Nuž na shledání v zlaté slovanské Praze! NA ZDAR! — V slovanské Praze, 1. ledna 1907."

Z CESTY NA SLUNNÝ JIH.

(Píše Vác. Bureš.)

(Pokračování)

San Antonio jest jedním z nejstarších měst Spoj. Států a největším městem státu Texas. Poloha města jest malíčko vlnitá. Středem jeho vine se hadovitě řeka San Antonio. Ulice jsou klikaté a úzké a následkem toho město to je rázu evropského — více španělského a též i vládní budova stavena jest v souladu s rázovitostí města. Město San Antonio chová v sobě mnoho historických památek, jež stojí za prohlédnutí.

Jihozápadní část Texasu byla a jest dosud z větší části v držení pouze několika jen renčářů. Pozemky ty dostaly se do rukou těchto pozemkových králů po válce Spoj. Států s Mexikem. Jak známo, stát Texas nemá žádných vládních pozemků a to z té příčiny, že byl již po několik let republikou, než připojen byl k Unii. Po skončení války a ztrátě území vypradali Mexičané své majetky, jež jim vláda mexická udělila jako vyznamenání za prokázané služby v dřívějších zápasech skoro za babku, kdežto pozemky, jež tehdy náležely vládě mexické, připadly republice texaské. Tato pak po prohlášení nezávislosti darovala velké lány pozemků těch chrabřím bojovníkům za osvobození Texasu z područí mexického a takovými způsobem dostaly se pozemky ty konečně v držení nevelkého počtu renčářů. Ony pak pozemky, jež náležely tehdejší vládě texaské, byly kromě oněch určených pro školní účely prodávány za cenu velmi nízkou a tu je tehdejší pozemkoví králové stále ještě přikupovali. A tak se stalo, že v krajině té nalézají se nyní majitelé milionu a i více akrů pozemků.

Tato část Texasu jest jen spíše osazena a mnohý čtenář se bude snad tázati, proč? Inu, majitelé rozsáhlých renčářů těch v brzkou seznači, že se krajina ta hodí velmi dobře pro chov dobytka. Jsouť tam traviny zelené téměř po celý rok a následkem toho není třeba starati se o zásoby píce pro zimní období ani o přístřeší pro dobytek. Pánové ti záhy též postřehli, že půda tamní jest bohatá a proto, kdyby tu a tam nějaký kus pozemku byl vzdělán, že by na ně "man with a hoe" (muž s motykou, jak totiž renčářů rolníka tam nazývají) šel nátiak, aby mu kus pozemku odprodali. A jen z té příčiny se títo majitelé obrovských lánů pozemků usnesli, že kolem svých čili t. zv. "ranchousů" neobdělají ani píď půdy. Do veřejnosti pak, jak mi sdělil jeden z nich, pustili občas kachnu, že pozemky jsou pouhé suché pouště, že se na nich nedá pranic vy-čestovati a že vůbec hodí se jen za pastviny. A způsobem takovým odvrátili od krajiny té proud hledatelů domovů. Byli jsme na několika renčích, které doposud do-člejší dány nebyly a také jsme nenalezli ani jedné píď půdy obdělání.

Jelikož krajina na celém jihozápadu Texasu zdá se býti na pohled suchou, tu se snadno podařilo renčářům zalepiti oči turistům a pozemkovým jednatelům, jim k tomu, aby odvráten byl proud přistěhovalecký od končin A tak příroda sama napomáhala těchto.

Půda celá této téměř nekonečné roviny jest úrodná skoro všesměs. Po bedlivém pozorování a skutečném vyšetření krajiny té přicházím k témuž náhledu, jako jeden majitel renčů, jenž se vyslovil: "Až celá krajina tato bude vzdělána, bude zde ráj a pak se Texasu žádný jiný stát nevyrovná."

Stolice Českého Jazyka na naší státní universitě.

Jak již několikrát zmínili jsme se v listu našem, podali čeští studující na státní universitě v Lincoln, Neb., znovu žádost o zřízení Stolice Českého Jazyka. Tentokrát žádost tato podepřena byla četnými peticemi, podepsanými spolky i jednotlivci, v nichž krok českých studentů jest schvalován. Minulou středu zajel jsem do Lincoln a zároveň se žádosti studentů odevzdal jsem 150 petie, podepsaných spolky i jednotlivci, kanceláři university k prohlédnutí, aby též odevzdal je k uvážení ředitelům university v jejich pravidelné schůzi, jež připadla na 15. t. m.

Když vymožil jsem v zájmu české stolice audienci u předsedy regentů, požádal jsem p. J. Rosického, by se sešel s mnou pravidelné schůze ředitelů v den výše udaný, tak abychom jim, jako zástupci časopisů a Čechů, objasnili účel žádosti českých studentů a zároveň předložili přání českých poplatníků a odůvodnili nutnost povolení Stolice Českého Jazyka.

V pátek minulého týdne odjel jsem společně s p. J. Rosickým do Lincoln. Tam již čekali na nás čeští studenti a odvedli nás do bytu p. Jos. Melcera, kdež byli jsme mile přijati a pohostěni. Pan Melcer studuje práva na universitě a jeho paní je znamenitou kuchařkou. U p. Melcera sešli jsme se s p. Rejchou, členem legislatury a v delším rozhovoru o české stolici nám sdělil, že od mé návštěvy minulého středu pracoval mezi členy legislatury v naší záležitosti a že setkal se s úspěchem. To nás ovšem nemalo potěšilo. Po obědě jsme se v dobré náladě odebrali do university. V chodbě budovy administrativní sešli jsme se s několika regenty a velice přátelsky uvítání jsme byli. Hned na to pan Rejcha pana Rosického a moji malíčkost do pokoje kancelářova odvedl. Tam se schůze odbývala. Po představení nás všech přítomným, schůze byla zahájena. Předseda pan Ernst hned po zahájení schůze oznámil přítomným příčinu naší návštěvy. Dále několika slovy sdělil s námi, že otázka zřízení Stolice Českého Jazyka byla před radou již dříve, ale byla odkázána fakultě, která prý dala jim odpověď zápornou, dovozuje příčinu zamítnutí nedostatkem peněz na vydržování profesora. Nyní prý však celá věc předložena je jim v jiném světle, takže nyní jeví se větší možnost uskutečnění, povolili legislatura potřebné finance. Na to pan Rosický v několika slovech odůvodnil naše požadavky a podobně učinil jsem i já. Mezi jiným požádal jsem ředitele, že mohou předložiti nám jakkoliv otázku, týkající se této záležitosti, že jsme ochotni je zodpovídati. Leč nebylo nám žádných otázek kladeno. Na to jsem jim sdělil, že se všemožně přičiníme mezi členy legislatury, by se universitě dostalo náležité finanční podpory a že už v tom směru náš neúnavný pracovník pan Rejcha mnoho vykonal. Na to požádal jsem p. Rejcha, aby oslovil přítomné ředitele.

Několika slovy sdělil, co již vykonal a slibil, že se vynasadí, se sily jeho stačí, aby ještě více vykonal v zájmu university, jestliže se sbor ředitelů zachová příznivě vůči věci naší společné. Tim schůze skončena a ředitelové university v přátelské náladě slibili učiniti pro Čechy vše, co jim bude možno.

Pan Fr. Rejcha jest uvědomělý rolník od Hallam, Neb. Jest vychován zde. Má pravě upřímně

srdec české, ale při tom i americký "push," vlastnost, které jest nutné třeba, má-li se zde v Americe něčeho docílit. Spolupůsobení pana Rejchy v zájmu zřízení stolice jazyka českého jest zajisté chválné. Kéž by bylo více podobných pracovníků!

Na chodbě čekali na nás naši čeští studenti nanejvýš toužebně a ve znacích každého z nich četl jsem otázku: "Nuže, jak jste pochodili?" Odpovědi naši přijali s patrnou radostí.

Čeští universitní studenti jsou plni amerického ducha a energie, při tom ale ovládnání jsou mohutným ejetem pro českou řeč. Oni si přeji od nás skutků a ne toho ošumělého fangličkářství, jímž se tak rádi honosíme. Naši čeští studenti v Lincoln jsou v požadavcích svých Američany, nebojí se žádati o to, co jim po právu náleží a dovedou také stanovisko své zdatně hájiti. Kéž by všechna mládež česká byla téhož náhledu.

V žádosti své uvolili se všichni čeští studenti bráti kurs v češtině a petie tu podepsali zároveň dva Němci a tři Američané — pouze jeden český student odepřel přijetí jméno své k listině té. Tento student dle mého náhledu jest patrně dítkem rodičů, již též se honosí oním českým fangličkářstvím a dítkám svým nedají patřičné výchovy. Ti všichni čeští studenti nemíní se zajisté učiti důkladně češtině snad k vůli nějakému obvyklému našemu fangličkářství, nýbrž za tou příčinou, aby poznali dějiny národa českého, jeho literaturu a tak aby nabýli všestrannějšího vzdělání.

Naši státní universitu navštěvuje přítomně 57 Čechů, jejichž počehná působnost známá jest čtenářstvu našemu z dopisů, jež se čas od času v listě našem objevují. Zde byl též založen první vzdělávací klub "Komenský." Budiž jim za to vzdána čest!

Máme však žádost k Čechům v osadách českých i jinde ve státě našem, a sice, aby co nejdříve požádali své zástupce, by se všemožně přičinili o prosazení žádosti, týkající se finančního rozvrhu státní university, jak ji legislatura podal finanční výbor ředitelů. Bude-li žádosti ředitelů vyhověno, pak stolice jazyka českého jest zajištěna. Nuže, chutě k dílu ne pro fangličkářství, ale pro skutečný úspěch české věci.

Mezi přípisy, došlými v zájmu zřízení stolice jazyka českého, shledali jsme k velikému překvapení svému též tyto: Od předsedy ředitelů naší státní university pana Ernsta, od kanceláře Smithsonian Institute ve Washingtoně Dra. Hrdličky, od universitního profesora Dra. Worda a od věhlasného našeho prof. Šimka.

Naše zakročení v zájmu university působilo blahodárně na členy legislatury. Na zdar české věci!
Vác. Bureš.

Rád Palacký, č. 1 ZČBJ.

koná svoji pravidelnou schůzi v neděli dne 24. února. Poněvadž důležité jednání, stranu stěhování, předléhá, je účastenství všech žádouc.

Vác. Šebek, taj.

Odběratelům Knihovny Česko-Amerických Autorů

Následkem velikého návalu práce v tiskárně, vydání IV. čísla se poněkud pozdrželo. S rozesláním započne se koncem tohoto týdne. Příští čísla budou pravidelně vycházeti prvního každého měsíce. Páté číslo vyjde 1. dubna 1907.

OTAKAR CHARVAT.

Louka zelená, úchvatná a velice oblíbená valčík pro dvě tance, pro piano nebo organ, upravený A. L. Marešem. Cena pouhých 25c.